

ตายซาก

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมเพื่อเราจะต้องอยู่ในขอบเขตของธรรมวินัย ถ้าอยู่ในขอบเขตของธรรมวินัยเรายังเป็นพระที่โดยสมบูรณ์ แต่ถ้าเราต่างพร้อยเห็นใหม่ ถ้าเราต่างพร้อยไปนี่ทองกันเบาๆ มันไม่เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้น ไม่เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้นมันอยู่กันบ้านนั้นนะ เวลาทองเขาเอามาซั้ง เอามาตวง เอามาหลอม เพื่อทำประโยชน์เห็นใหม่ สิ่งที่ทำประโยชน์นั้นจะได้ประโยชน์กับเขา ทองกันเบาๆ ทองเหมือนกัน แต่อยู่ในกันบ้านนั้น นี่ทองเศษเหลือเศษทิ้ง ไม่เหลือให้คนสนใจ เห็นไหม นี่ถ้าอยู่นอกขอบเขต

ถ้าอยู่ในขอบเขตนะ เราจะอยู่ในขอบเขตของธรรมและวินัย ถ้าอยู่ในขอบเขตของธรรมและวินัยนะ เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ศากยบุตรๆ ใจ เราเกิดเป็นมนุษย์นะ เกิดเป็นมนุษย์เกิดมาพบพุทธศาสนา เราตั้งใจมาบวชเห็นใหม่ เราตั้งใจมาบวชเพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสาร การบวชของเราเราบวชเพราะเห็นภัยในวัฏสงสารใจ

วัฏสงสารมันคืออะไรละ สังสารวัฏ กามภพ รูปภพ อรูปภพนั้น นี่จิตนี้เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ ในวัฏฏะ วัฏฏะหักออกจากวัฏฏะ หักออกจากวัฏฏะมันต้องมีวิธีการสิ หักออกจากวัฏฏะมันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้าไม่มีเหตุมีผลของมันออกได้อย่างไร เวลาอยู่ในวัฏฏะๆ เวรกรรมมันทำให้อยู่ในวัฏฏะเห็นใหม่ อยู่ในวัฏฏะเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะๆ ใครจะคัดค้าน ใครจะไม่เชื่ออย่างใดมันเป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์เพราะอะไร เพราะมันมีดับอด มันมีดับอดเพราะมันไม่มีหุมีตา ไม่มีหุมีตา มันไปเกิดภพชาติใดก็ใหม่เอี่ยมสดๆ ร้อนๆ เวลาสดๆ ร้อนๆ ก็ทุกข์สดๆ ร้อนๆ ทุกข์สดๆ ร้อนๆ ก็มีแต่คราบน้ำตา เวลาเกิดเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะนะมีแต่ความโศกเศร้า ไม่มีสิ่งใดเป็นคุณเลย

เพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสารอย่างนั้นเราถึงได้มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระเป็นนักรบ นักรบรบกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากของตน ไม่ใช่รบกับใครทั้งสิ้น เวลารบกับกิเลสรบกับความทุกข์ความยากในหัวใจนั้นนะ ความทุกข์ความยากในหัวใจนั้นนะอวิชชา ความไม่รู้มันถึงได้ทุกข์ได้ยาก ถ้ามันรู้มันจะมีอะไรมาทุกข์มายากถ้ามันรู้จริง ถ้ารู้จริงมันก็สิ้น

กระบวนการของมันไง ถ้าสิ้นกระบวนการของมัน สิ่งที่มีสิ้นกระบวนการมันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุมีผลของมัน นั่นการกระทำเห็นไหม นี่พึงธรรมๆ เพื่อตอกย้ำตราบนี้

เราไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เห็นไหม ดูลิ สภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ สภาพแวดล้อมตอนนี้หน้าหนาว ทุกคนเขาไปเที่ยวป่าเที่ยวเขาเห็นไหม อุทยานแห่งชาติจองจนล้นหมดเลย อยู่ในกรุงอุดมสมบูรณ์ ทุกอย่างพร้อม ทุกอย่างแสวงหาได้ทั้งนั้น ทำไมเขาต้องไปอุทยานแห่งชาติละ ไปอุทยานแห่งชาติที่ชุ่มน้ำ ที่ชุ่มน้ำสภาพสมบูรณ์เห็นไหม อุดมสมบูรณ์ของมันเห็นไหม สัตว์น้ำต่างๆ ทุกอย่างพร้อมมูลของมัน เวลามันเกิดภัยแล้ง เกิดต่างๆ เห็นไหม สิ่งต่างๆ สภาพแวดล้อมเสียหายหมดเสียหายหมด เวลาพืชพันธุ์ธัญญาหารมันสมบูรณ์ขึ้นมา ทุกคนก็มีความสุขทั้งนั้น เวลาเกิดทุกข์ภัยขึ้นมามันมีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้น ความทุกข์ความยากนี้พุดถึงสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งนะ แล้วมันเกี่ยวกับกรรมของสัตว์ๆ เวลาสัตว์ไม่เกิดในคราวที่อุดมสมบูรณ์ ทำไมเกิดมาแล้วมันทุกข์ๆ ยากๆ ละ มันทุกข์ๆ ยากๆ เห็นไหม

นี่สหชาติ การเกิดร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนก็ปรารถนาตราบนั้นปรารถนาพร้อมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม นี่กึ่งพุทธกาลศาสนาเจริญอีกหนหนึ่งเจริญจากเพราะเรามีครูบาอาจารย์ที่ดี เรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่ดี ท่านทุ่มเททั้งชีวิตนะ ท่านทุ่มเททั้งชีวิตเพื่ออะไร เพื่อค้นหาสัจจะความจริงอันนี้ ทั้งๆ ที่เป็นสาวกสาวกผู้ที่ได้ยินได้ฟัง ผู้ที่ได้ยินได้ฟังจะต้องมีอำนาจวาสนาขนาดนั้น แล้วทดสอบในใจของท่านขึ้นมา

พอทดสอบในใจขึ้นมา นี่ยามันมีตัวยาย เวลายาธรรมโอสถๆ ที่มันสมบูรณ์พร้อมขึ้นมา มันแก้โรคแก้ภัยได้ ถ้ายามันไม่มีตัวยาย มีแต่ชื่อของยาๆ ขวดยามีแต่ป้าย ป้ายติดขวดยา นี่ศึกษาๆ มา ศึกษามาก็มีแต่ขวดยา รู้ไปหมด แต่ไม่มีตัวยายเห็นไหม แต่เวลามีตัวยายขึ้นมา เขาแสวงหาขึ้นมา ถ้ามันเก็บไว้เห็นไหม ถ้ามันเก็บไว้ไม่ตีมันก็เสียหาย มันก็หมดอายุของมันไป เวลายามันมีกาลเวลาของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาตั้งแต่สมัยพุทธกาลขึ้นมา สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์เต็มไปหมดเลย เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้พยากรณ์เอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ให้การศึกษา เป็นผู้แก้ไขเอง พระอรหันต์ทั้งนั้นเลย แต่ แต่เวลาศาสนาเจริญองกามขึ้นไปมันมีลาภสักการะขึ้นมาต่างๆ ทุกคนก็เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในพุทธศาสนา พุทธศาสนาธรรมวินัยถึงได้บัญญัติๆ มาไง แล้วกาลเวลาล่วงมาๆ

ล่วงมาถึงสมัยครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของท่านทุ่มเททั้งชีวิตนะ ทุ่มเทไปเพื่อใคร ท่านทุ่มเทเพื่อท่าน

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านก็ไม่ต้องการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกัน ท่านไม่ต้องการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกัน ดูลิ สร้างมาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างมาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าสร้างสมบารมีมาเพื่อท่าน ๆ ขึ้นมา อนาคตกาลท่านจะเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่สุดท้ายแล้วท่านก็เสียสละเสียสละขึ้นมาเพื่อเอาจริงเอาจังขึ้นมาในภพชาตินี้ไง ถ้าภพชาตินี้ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาสิ้นสุดแห่งทุกข์ขึ้นไปมันก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปในอนาคตกาลก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่กาลเวลาที่จะต้องบำเพ็ญตบธรรมบำเพ็ญเพียรเป็นพระโพธิสัตว์ ๆ ไปอีกมหาศาลเลย

เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านคิดตั้งแต่ต้นก่อน มันต้องมีต้น มีท่ามกลาง มีที่สุด เวลาท่ามกลางท่านก็พยายามชวนชวายเป็น การชวนชวายเป็น การต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเป็นเรื่องง่ายอยู่หรือ การต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันต้องมีกำลังใจ มันต้องมีอำนาจวาสนาบารมี ถ้ามีอำนาจวาสนาบารมีมันฟื้นฟูขึ้นมาไง

คนเราทำสิ่งใดแล้วมันผิดพลาด ทำสิ่งใดแล้วไม่สมความปรารถนา มันมีสิ่งใดบ้างละ มันก็มีแต่ไฟแต่ไฟทั้งนั้น ดูลิ เวลาคนทำธุรกิจประสบความสำเร็จของเขา เขามีหน้ามีตาของเขา คนที่ทำธุรกิจแล้วไม่ประสบความสำเร็จเขาต้องหนีหน้าสังคมเห็นไหม เขาต้องหลบเขาต้องหลีก เขาต้องคอยใช้นี้ใช้สินของคนอื่น เขาหลบหลีกไปตลอด คนที่ทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จ

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันไม่ได้ผลตามนั้นเห็นไหม นี่ไง มันเป็นความทุกข์ความยากทั้งนั้น เวลาความทุกข์ความยากดูหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านถึงทำของท่าน ท่านพยายามของท่าน ท่านชวนชวายเป็นของท่าน ท่านกระทำของท่าน คนจะประสบความสำเร็จไม่ล้มลุกคลุกคลานมาเลยหรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีไปค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ เวลามารื้อค้นก็รื้อค้นในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอำนาจวาสนาของท่านเอง

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านก็มีอำนาจวาสนาของท่านมา ดูลิ ท่านบอกว่าท่านปรารถนาเป็นพระพุทธรูป เป็นพระโพธิสัตว์ หลวงปู่เสาร์ท่านปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า นี่ไม่มีวาสนาหรือ คนที่สร้างสมบุญญานิติการมาเป็นพระโพธิสัตว์ไม่มี

วาสนาหรือ มีวาสนาวาสนาที่ไหน วาสนาในหัวใจใจ วาสนาในอำนาจบารมีใจ ด้วยสติด้วยปัญญาอันนั้นใจ ด้วยความมั่นคงในใจใจ ด้วยความมั่นคงในใจ ด้วยความชวนชวาย ด้วยการกระทำใจ ไม่ปล่อยยให้วันคืนผ่านไปๆ ไม่ปล่อยยให้ทุกวันเวลาล่วงไปโดยที่เปล่าประโยชน์ แล้วล่วงไปๆ โดยเปล่าประโยชน์อย่างเรามันไร้สาระนะ

มันไร้สาระ มันไร้สาระเพราะเราปล่อยชีวิตวันเวลาผ่านไปโดยที่ไม่ชวนชวาย ไม่เอาจริงเอาจัง ถ้าเราเอาจริงเอาจัง ดุสิตครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ท่านทำยังไง มันลอยมาจากฟ้าหรือ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเกิดมาเป็นพระอรหันต์มาหรือ หลวงปู่เสาร์ท่านเกิดมาแล้วท่านมีคุณงามความดีเต็มตัวท่านมาหรือ เวลาท่านบวชใหม่ๆ ไปอ่านประวัติหลวงปู่มั่นสิ ไปดูประวัติหลวงปู่เสาร์สิ วันเวลาผ่านไปๆ ท่านต้องใช้สติปัญญาของท่านนะ หาทางออกๆ จะไปทางไหน จะทำยังไง จะทำจริงจังมากน้อยแค่ไหน ท่านพิจารณาของท่านว่าท่านจะมูมานะมากน้อยแค่ไหน

ท่านมูมานะแล้วเวลามาเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาของท่านขึ้นมา มันไปเจอกิเลสต้นเหตุความทะยานอยากในใจของเราที่มันบิดเบือนๆ ท่านต้องมีสติปัญญาแยกแยะว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ควรไปทางใดไม่ควรไปทางใด เห็นไหมท่านทำของท่านเป็นความจริงของท่านท่านมูมานะของท่านมานะ ถ้าไม่มูมานะของท่านมันจะมีมรรคมีผลในใจหรือ ถ้าไม่มูมานะมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านจะแก้ไขลูกศิษย์ได้ยังไง เวลาลูกศิษย์ลูกหาแต่ละคนเห็นไหม ที่ไปอยู่กับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านก็มีศัถกภาพทุกคน ทุกคนก็ว่าเป็นยอดคนทั้งนั้น แต่ยอดคนมันก็ไปติดในใจของตนทั้งนั้น แต่ติดในใจของตัวของตน ครูบาอาจารย์ท่านผ่านมาแล้วท่านก็รู้ว่าไปติดยังไง

นี่ถ้ามันจะเป็นจริงๆ เห็นไหม ท่านก็ทำของท่าน ท่านก็ต้องมีความเพียร มีความวิริยะ มีความอดุทธสาหะ มันถึงเป็นครูบาอาจารย์ของเราใจ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านทำของท่านมา ท่านมีหนทางของท่านมา นี้บุคคล ๔ คู่ๆ เวลาเข้าไม่ได้มันเข้าไม่ได้เลย เวลาเข้าไปได้แล้ว โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามรรค สกิทาคาผล อนาคามรรค อนาคาผล อรหัตมรรค อรหัตผล มันมายังไง ถ้ามันไม่ทำจริงขึ้นมามันจะเป็นจริงขึ้นมาได้ยังไง

กุปธรรม อุกุปธรรม สัพเพ ธัมมา อนัตตาฯ โดยธรรม โดยสภาพ โดยสภาพโดยความจริงโดยการศึกษา สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตาฯ มันก็เป็นอย่างนั้นมันเป็นอย่างนั้นโดยข้อเท็จจริง โดยธรรมชาติ โดยสัจจะโดยความจริง แต่ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นแล้วมันมีอกุปธรรมๆ ที่มันพ้นจากความเป็นอนัตตาไป

ที่มันพั้นที่มันรู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริงไป นั่นอนุกรรมที่มันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงต้องเป็นความจริงอย่างนั้น

ฉะนั้น พอเป็นความจริงอย่างนั้นมันก็เข้าใจได้ เข้าใจว่า สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา ทุกคนต้องมีหน้าที่การงาน คนที่ทำงานแล้วถ้าผลจากการงานนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าประสบความสำเร็จ ผลของงานก็คือผลของงาน ผลของงาน สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายต้องมีการกระทำ ธรรมทั้งหลายต้องเป็นไป

ดูสิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำของท่าน เวลามันผิดพลาดขึ้นมามันก็รู้ว่าผิดพลาด เวลามันผิดพลาดขึ้นไปแล้วมันไม่มีผลตอบแทนไป เวลาผิดพลาดขึ้นไปแล้วอย่างดีก็เสมอตัวไป อย่างไม่ดีก็ด้วยดีก็มีแต่ความเศร้าสร้อยหงอยเหงาใจ ก็มีแต่ความทุกข์ความยากใจ ถ้ามันเป็นประโยชน์มันก็เป็นประโยชน์อย่างนั้นไป นี่ๆ ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ เพราะครูบาอาจารย์ท่านทำของท่านมา ท่านถึงมีเหตุมีผลของท่านมา มันถึงเป็นครูบาอาจารย์ ถ้าไม่มีเหตุมีผลจะเป็นครูบาอาจารย์เราได้ยังไง การเป็นครูบาอาจารย์ของเราถึงเป็นหลักชัยของเรา ถ้าเป็นหลักชัยของเราเห็นใหม่ ท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ของวงกรรมฐาน แล้วเราก็เห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นใหม่ สภาพแวดล้อมที่ดีๆ ครูบาอาจารย์ท่านสร้างไว้ให้

ดูสิ ที่ชุ่มน้ำๆ เวลามันนอนตายชาก เวลาเกิดภัยพิบัติขึ้นมานอนตายชาก นอนตายชาก มันตายชาก ความตายชากของมันๆ ยังเป็นประโยชน์กับสิ่งมีชีวิตนะ สิ่งมีชีวิตมันยังอาศัยนอนนั้นเป็นที่อาศัย นั้นนะเวลามันตายชาก แล้วชีวิตของเราละ ชีวิตนักบวช ชีวิตที่เราบวชเป็นพระนี้จะปล่อยให้มันตายชากเรอะ ถ้าตายชากก็ไม่มีสิ่งใดเลยหรือ ปล่อยให้ชีวิตเหลวไหลใช้ไหม วันหนึ่งๆ นอนจมอยู่กับวันเวลาอย่างนี้หรือ วันหนึ่งๆ ทำอะไรบ้าง

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเห็นใหม่ ท่านระลึกถึงตั้งแต่ตื่นนอนเลย ตื่นนอนขึ้นมาเอ็งคิดอะไร เอ็งมีอารมณ์ยังไง เอ็งวางใจยังไง ออกทำวัตรในศาลา ทำเสร็จแล้ว ออกบิณฑบาต กระทบกับสิ่งใด ถ้าอารมณ์ไม่มีกระทบสิ่งใดเลย อารมณ์มันก็ไม่มีความกระตุ่น ถ้ามันกระทบสิ่งใดมันก็มีกระตุ่น เวลาพิจารณาไปแล้วทำกตกิจๆ วันนี้ฉันอะไร ฉันก็คำ ฉันไปแล้วทำไมมันโง่งง ฉันไปแล้วมันมีประโยชน์อะไร นั้นคนที่เขาไม่ตายชาก คนที่เขาไม่มีสติปัญญาเขาพิจารณาของเขาตลอดนะ ทุกลมหายใจเข้าออก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนทัง “อานนทฺ เธอระลึกถึงความตายวันละกี่หน”

“โอ๊ย วันหนึ่งเจ็ดหนแปดหน” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “มันประมาทเกินไปแล้ว ความประมาทเกินไปนะ มันระลึกถึงความตายทุกลมหายใจเข้าออก” หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านให้กำหนดพุทโธ กำหนดรู้ตัวทั่วพร้อมทั้งวันทั้งคืน ทั้งตลอดเวลา ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติท่านทำอย่างนั้นนะ ไม่ทำไม่ได้ ครูบาอาจารย์ทำอย่างนี้มาเยอะเยาะ

เวลาอยู่ของเราเห็นไหม มันเพราะอะไร ไฟมันลนกัน ความทุกข์มันเผาผลาญ ชีวิตมันมีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น ชีวิตมีอะไรน่ารื่นรมย์ ชีวิตมีอะไรเป็นความจริง โลกนี้มีอะไรเป็นความจริง แล้วถ้ามีความจริงคนที่กระทบมาเห็นไหม คนที่โดนหักหาญมา โดนหักด้ามพร้ามา มันจะมีความทุกข์เผาหัวใจมาก ถ้าความทุกข์เผาหัวใจ ความร้อนรน ไฟลนกันอันนั้นมันทำให้กำหนดพุทโธได้ แต่เวลาเราบวชเป็นพระมาแล้วหนึ่งพรรษา สองพรรษา สามพรรษา เวลาพรรษามากขึ้นนะตายซาก ทำให้ตัวเองตายซาก ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ถ้ามันมีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ขึ้นมามันต้องมีชีวิตสิ ไม่ใช่ขอนตายซาก มีชีวิตขึ้นมา รู้สึกตัวขึ้นมา รู้จักพฤติกรรมของเราขึ้นมา มันตั้งสติขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์ กำหนดตายวันละกี่หน กำหนดมา ชั่วโมงสองชั่วโมง ซ้ำเกินไป ประมาทเกินไป ประมาทกับชีวิต ประมาทกับทุก ๆ อย่าง ประมาทจนทำให้มันตายซากอยู่ใต้ของอวิชา ให้พญามารมันเหยียบย่ำ ให้อวิชามันปั่นหัว แล้วตัวเองก็ยังมาสำคัญตนนะเป็นนักบวช เป็นพระป่า เป็นลูกศิษย์กรรมฐาน ห่มผ้าสีดำ ๆ มีคนล้อมหน้า ล้อมหลัง แล้วมันตายซาก ตายซากกับความลืมนั่นของตน ไม่เป็นความจริง

เป็นความจริง ปล่อยให้วันเวลามันผ่านไปได้อย่างไร วันเวลามันก็เหมือนวันเวลานะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม แสงพระอาทิตย์ไม่ลำเอียงทั้งบ้านกฐุมพี บ้านเศรษฐีกฐุมพีต่าง ๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสมอภาคกับทุก ๆ คน มีแต่บ้านเรือนนั้น เห็นไหม สร้างบ้านสร้างเรือนสร้างสิ่งบังเงาไว้ กลัวแสงแดด กลัวความร้อน ต้องการประหยัดพลังงาน นี่ก็เหมือนกัน ถือตัวถือตนว่ากูนี้เก่ง กูนี้ดี กูนี้ยอด กูนี้ยอดมนุษย์ มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มันต้องตื่นตัวขึ้นมาแล้ว ตื่นตัวขึ้นมาไม่ปล่อยให้ชีวิตนี้ตายซาก มันไม่มีอะไรเป็นประโยชน์กับเราเลย เป็นประโยชน์กับเราเนี่ยมันต้องเข้าสู่ธรรม ๆ

ธรรมมันคืออะไร ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลเราสมบูรณ์หรือไม่ นั่งสมาธิทำไมมันถึงไม่ได้ผล มันย้อนกลับไปทีนั้นนะ ย้อนกลับไปทีศีลเลย ศีลปกติหรือไม่ เวลาครูบาอาจารย์ของท่านสงสัยในพฤติกรรมของท่าน ท่านตรวจสอบ ๆ แล้วถ้าลงใจ เพราะ เพราะครูบาอาจารย์

ท่านพูดเลยไม่รู้จักอับดีออกจากอับดีไม่ได้ ไม่ลงใจไม่ลงใจเรื่องอะไร มันมีเหตุมีผลอะไรว่าตัวเองเป็น ถ้าตัวเองไม่เป็น ไม่เป็นมันก็อยู่ที่ความเกียจคร้านของเราไง อยู่ที่กิเลสมันครอบงำ ใจ อยู่ที่ปล่อยให้ชีวิตมันตายซากใจ ปล่อยให้ชีวิตตายซากแล้วไม่เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้น ไม่เป็นประโยชน์กับแม่แต่ตัวเอง ทั้งที่เกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์

เพราะมนุษย์มีสมอง เพราะมนุษย์มีอำนาจวาสนา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดเป็นมนุษย์ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ความประเสริฐเลิศเลอขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราก็ได้เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์นะ เกิดเป็นชาวพุทธเสียด้วย เกิดมาแล้วเกิดมาพบพุทธศาสนาเสียด้วย แล้วเห็นภัยในวัฏสงสารมาบวชเป็นพระเสียด้วย แล้วมาบวชเป็นพระแล้วก็บวชเป็นพระป่าเสียด้วย เวลาบวชเป็นพระป่านี้เป็นพระปฏิบัติต่างหาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทัง “อานนท์ เธอบอกนะนี้พวกมัลลกะ กษัตริย์ทั้งหลาย บอกเขาจะให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด” คนที่ประพฤติปฏิบัติมันมีโอกาสไง คนที่ประพฤติปฏิบัติคือคนที่แสวงหา คนที่แสวงหาคนที่พยายามค้นคว้าอยู่นี้ คนที่แสวงหาและค้นคว้าคนนั้นจะมีโอกาสมากกว่าคนอื่น มากกว่าคนที่นอนจม คนที่ไม่สนใจสิ่งใด คนที่ปล่อยให้ชีวิตเหลวไหล คนคนนั้นเป็นคนหมดโอกาส

ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เราก็ได้เกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เป็นทรัพย์สมบัติที่เราสามารถหาตัดตสมบัติ สมบัติในใจของเราได้ ถ้าหาตัดตสมบัติของเราได้เห็นไหม แล้วเรามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระบวชเป็นนักปฏิบัติ ปล่อยให้วันเวลามันล่วงไปๆ อย่างนี้หรือ ปล่อยให้เวลามันผ่านไปใช้ไหม เวลาที่มีค่าที่สุด

ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้คือไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนอะไร ตั้งอยู่บนกาลเวลา เพราะกาลเวลานี้ถึงทำให้ชีวิตนี้มันชัดเจนขึ้นมา แล้วถ้าไม่มีกาลเวลาละ แล้วกาลเวลามันไม่มีได้ไหม แล้วถ้ามันไม่มีได้ไหม ทำไมวิญญูะมันมีไม่ได้ละ ทำไมมันหมุนไปละ เพราะมันมีวิญญูะ มีวิญญูะขึ้นมาแล้วเราก็เป็นเศษธุลีอยู่ในวิญญูะไง ผลของวิญญูะๆ การเกิด การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แต่การเกิดเป็นมนุษย์ผลของวิญญูะผลของเวรของกรรม เพราะผลของเวรของกรรมมันถึงได้เกิดมาไฟท์กันไง ถ้าเกิดมาไฟท์กันมันอยู่ที่เวรที่กรรม

คนที่สร้างอำนาจาสนาของท่านมา คนที่สร้างอำนาจาสนาของเขามา นั้นมันเป็นอำนาจาสนา แข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แข่งอำนาจาสนากันไม่ได้ ถ้าแข่งอำนาจาสนากันไม่ได้ ก็ไม่ใช่โอกาสของเอ็ง ไม่ใช่ผลประโยชน์ของเอ็ง เอ็งจะชวนขายยังงิไปเอ็งก็ได้แต่กรรมทั้งนั้น แต่คนที่เขาทำ เขาต้องทำตามความเป็นจริงนะ ถ้าทำความเป็นจริงเห็นไหม เขามีชีวิต เขามีสติ เขามีปัญญาของเขา เขาไม่ปล่อยให้ชีวิตเขาตายซาก ปล่อยให้ความตายซากนี้มันเศร้าใจ มันเศร้าใจว่าคนทั้งคนนะ คนทั้งคนนะ แล้วมีสติปัญญามาบวชเป็นพระด้วย

บวชเป็นพระเป็นผู้ประเสริฐ ๆ เห็นไหม เขายกมือไหว้ทั้งนั้น ออกไปบิณฑบาต เวลาเขาจะใส่อาหารเขายกขึ้นบูชานะ เขาอธิษฐานเลย เวลาเขาอธิษฐานทำบุญกุศลกับพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่สมมติสงฆ์ ญาติของสงฆ์ ญาติของศากยบุตรเห็นไหม ออกมา ภิกขุจาร เขาเคารพบูชา เขาอธิษฐานนะ เขาอธิษฐานแล้วเขาก็ใส่บาตรไปนะ เขาใส่บาตรไปเราไปบิณฑบาตมา นี่ได้พึ่งพาอาศัยธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา เขาเป็นชาวพุทธ เขาชื่นชม เขาปรารถนาธรรมวินัย เขาปรารถนาศากยบุตรปรารถนาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เขาอธิษฐานนี้ชื่นชมว่าได้ใส่บาตรศากยบุตรผู้ภิกขุจาร เลี้ยงชีพโดยชอบ

เวลาบิณฑบาต บิณฑบาตมาแล้วบิณฑบาตมาแล้วได้พิจารณาหรือไม่ ได้พิจารณาหรือไม่ว่าบิณฑบาตนี้เอาอะไรมา เอาของใครมา แล้วที่เขามานี้เขามาด้วยอะไร เขามาด้วยน้ำใจของเขา เขามาด้วยความปรารถนาของเขา เขาปรารถนาบุญกุศลนะ เราบิณฑบาตมาแล้ว เห็นไหม เราปฏิสังขยาฯ แล้วฉันเข้าไปแล้วมันมีรสชาติอะไร มันมีคุณธรรมอะไร มันมีสิ่งใดกระตุ้นหัวใจ มันมีสิ่งใดให้คิด มันมีสิ่งใดให้มีความรู้สึก ความรู้สึกที่ฉันภัตตาหารของอุบาสก อุบาสิกาแล้วคุ้มค่าเขาไหม คุ้มค่ากับอาหารบิณฑบาตที่บิณฑฯ มาไหม คุ้มค่ากับบุญกุศลที่เขาอธิษฐานขอบุญกุศลหรือไม่ ทางจงกรมที่เป็นทางได้ทำหรือเปล่า ได้ทำประโยชน์อะไรบ้าง ฉันของเขาไปแล้วทำอะไรสิ่งใดเป็นประโยชน์บ้าง

ตายซาก ชีวิตนี้ไร้สาระ ทำมายังสำคัญตน สำคัญตนนะ โอ้ย พระป่า นักปฏิบัตินะ ยอดเยี่ยม ใคร ๆ ก็นับถือศรัทธา นับถือศรัทธามันก็บุญกุศลในใจเขา มันเป็นเรื่องความรู้สึกในใจของเขา ผลของวิญญูฯ ผลของวิญญูจิตดวงนั้นเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูฯ มันก็เรื่องจิตเรื่อง

ภพเรื่องชาติของเขา เขาทำบุญกุศลได้บุญกุศลของเขา เขาก็เกิดในอำนาจวาสนาของเขา ตามบุญกุศลของเขา ตามภพตามชาติของเขา แล้วเราละมันแล้วทำอะไร พิจารณาแล้วทำอะไร ทางจกรรมได้เดินใหม่ หน้าที่ของพระได้ทำหรือเปล่า

หน้าที่ของพระ หน้าที่ของพระคืออะไร หน้าที่ของพระเห็นใหม่ “อานนท์ เธอบอกเขานะ บอกบริษัท ๔ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด” การปฏิบัติบูชานั้นจะมีโอกาส อย่าปล่อยให้ชีวิตตายซาก มันเศร้าใจ มันมีโอกาส แล้วโอกาสที่เขาปรารถนาทุกคนก็ปรารถนาจะอยากเป็นนักรบ ถ้าเป็นนักรบแล้วมีโอกาสแพ้โอกาสชนะ ไอนี้เราก็บวชมาแล้วก็พรรษา บวชมาแล้วก็พรรษา แล้วแต่ละวันแต่ละคืนล่วงไปมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไปนะ ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี จะได้เป็นพระอนาคาอย่างต่ำ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี แล้วนี่ก็ปี มีอะไรเป็นเครื่องยืนยันในใจบ้าง มีอะไรบอกเราว่าเราปฏิบัติแล้วสมกับการได้บิณฑบาตข้าวชาวบ้านให้ตกบาตร มีสิ่งใดเป็นประโยชน์บ้าง แล้วสิ่งที่ชาวบ้านเขาปรารถนาบุญกุศลของเขา มันสมควรจะเป็นอย่างนั้นหรือไม่ ถ้ามันไม่สมควรเราควรพิจารณาตัวเอง พิจารณาแล้วว่าเราทำแล้วสมบุญหรือไม่ ถ้ามีความสมบุญขึ้นมามันต้องทำตรงนี้ให้เป็นประโยชน์ขึ้นมา มันถึงจะไม่เป็นขอนตายซาก เป็นจิตตายซาก เป็นพระตายซาก

พระต้องเป็นพระ เป็นพระ เป็นพระขึ้นมาด้วยธรรมวินัย ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาของตน เวลาบวชขึ้นมาจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์เห็นใหม่ เวลาญาติ ญาติติจตุตถกรรมขึ้นมามันก็เป็นพระ เป็นพระโดยสมมติ เป็นพระโดยถูกต้องตามกฎหมาย เป็นพระโดยกรมการปกครอง โดย พ.ศ. มีเอกสารถูกต้อง นั่นบวชกาย บวชมาบวชเป็นพระสมมติสงฆ์ ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ถ้าจะบวชโดยธรรมๆ บวชโดยธรรมมันต้องบวชหัวใจ บวชหัวใจเห็นใหม่บังคับใจของตนได้ แล้วอย่าตายซาก อย่าปล่อยให้ชีวิตจมไปวันหนึ่งๆ สิ ชีวิตวันคืนล่วงไปๆ ปล่อยให้กาลเวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์

ถ้าเป็นทางโลกเห็นใหม่ ดอกเบี๋ยมันขึ้นทุกวันนี้ เขาทำธุรกิจ วันเวลาผ่านไปเห็นใหม่ มีวันเสาร์ วันอาทิตย์ ดอกเบี๋ยมันไม่เคยมีวันหยุดนะ มันขึ้นทุกวันเลย แล้วนี่ชีวิตของเรามันก็ همینวัน สามหมื่นกว่าวันต่อหนึ่งชีวิตนะ แล้วชีวิตผ่านมาก็ همینวัน แล้วเหลืออีกเท่าไร แล้วเหลือแล้วเรามีโอกาสหรือเปล่า สิ่งที่เหลือเรามันใจหรือไม่ว่าเราจะภาวนาได้ สิ่งทีวันเวลาที่มันมีอยู่ นี้ แล้ววันเวลามันไล่กันขึ้นมามันจะต้องตายไป มันจะเอาอะไรเป็นขึ้นเป็นอันไป กินข้าวชาวบ้านเขาเราจะไปใช้เขาใช้ใหม่ วัวมันจะมีสีขาวกกับสีเหลือง สีขาวกก็แม่สีใจ สีเหลืองก็พระ กิน

ของเขาแล้วมันไม่ทำประโยชน์เกิดไปเป็นวัวเป็นควาย แล้วก็ไปไถนา ไถนาไปใช้เขา ก็กินของเขาไป กินของเขาไปแล้วทำอะไรเป็นประโยชน์ขึ้นมาบ้าง

ถ้ามันจะให้ประโยชน์ขึ้นมาให้มันตื่นตัว อย่าปล่อยให้ชีวิตตายซากนะ อย่าปล่อยให้ตัวเองตายซาก นี่ทองกันเบา ๆ มันไม่ทำประโยชน์กับใครทั้งสิ้น ทองกันเบา ๆ มันเป็นเทคนิคการทำทองของเขา มันเป็นบุคลาธิษฐานให้เห็นว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์และสิ่งใดไม่ทำประโยชน์ ชีวิตนี้ก็เหมือนกัน เราบวชเป็นพระก็เหมือนกัน ถ้าเราบวชเป็นพระขึ้นมา เป็นพระต้องเป็นพระจริง ๆ ถ้าเป็นพระจริง ๆ ทำให้มันจริงใจให้มันจึงขึ้นมา อย่าปล่อยให้หงอยเหงาเศร้าสร้อย แล้วมันหงอยมันเหงามันเศร้าสร้อย ไม่ตื่นตัวเลยเธอ

นี่ไง เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์เห็นไหม ท่านบอกถ้ามันคิดได้นะ เออ สูดยอด แต่ต้องคอยลงปฏิภาณนะ นั่นนะอันดับสอง ให้มันคิดได้ ให้มันรู้จักคิดได้สิ รู้จักเศร้าใจแล้วคิดขึ้นมาบ้าง รู้จักเศร้าใจ รู้จักให้มันเกิดธรรมสังเวช เวลามันเกิดธรรมสังเวชให้มันสังเวชกับชีวิตเรา ชีวิตมันเป็นไง ดูลิ พ่อแม่คลอดมาพ่อแม่ให้อะไรมาบ้าง พ่อแม่ให้กินมาจนปานนี้ เต็บโตมาจนปานนี้ มีการศึกษาแล้วให้มาบวชเป็นพระด้วย แล้วเราก็มีสติปัญญาว่าตัวเองเก่งทั้งนั้นเลย ไม่มีใครบอกว่าโง่งเลย ทุกคนบอกฉลาดทั้งนั้นเลย แต่ฉลาดอยู่ใต้กิเลส ฉลาดใต้กิเลสมันเหยียบย่ำ

ถ้ามันฉลาดตามธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันพลิกเหนือกิเลสเลย กิเลสมันขี้เกียจขี้คร้าน กุจะทำ กิเลสบอกไม่ไป กุจะไป กิเลสมันบอกให้พาไปทำชั่ว กุไม่ทำ แล้วถ้ากิเลสมันขี้เกียจ กุจะเดินจงกรม กุจะนั่งสมาธิภาวนา ถ้ามันไม่มีสติปัญญาขึ้นมาก็เดินเดินเอาเวลา เวลาชีวิตเหลือผ่านไป วันเวลาผ่านไปล่วงไปๆ วันคืนล่วงไปๆ ชีวิตมันหมดไปเรื่อย หมดไปได้ เวลาเดินจงกรมมา เวลาดีกว่าไม่ได้ทำอะไรให้ได้เวลา มันไม่ทำ ถ้ามันทำขึ้นมา นั่นนะมันมีโอกาส

คนมีภาวนาแล้วมันมีโอกาสทั้งนั้น เพราะเวลาเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาคือโอกาสของเราละ แล้วถ้ามันทำไม่ได้ๆ มันต้องหาเหตุผล คนที่มีสติปัญญามันจะหาเหตุผลเลย เป็นเพราะอะไรๆ เห็นไหม ตั้งแต่เช้า ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาทำอะไรบ้าง ทำไมอารมณ์เป็นแบบนี้ ทำไมมันคิดแบบนี้ แล้วแบบนี้มันติดมาได้ยังไง มันไปกระทบอะไรมา ถ้ามันไปกระทบอะไรมามันก็เป็นของเก่า ของเก่าเห็นไหม ดูลิ ของเก่าที่มันขุดคุ้ยไม่มีวันจบวันสิ้นนี้

บุพเพนิวาสานุสสติญาณ สัญญาในปฏิจาสมุปบาท นี่ไงสัญญาในชั้น ๕ แล้วในปฏิจาสมุปบาทตั้งแต่ภพชาติที่มันซับซ้อนมาไง ถ้าไม่ซับซ้อนมาระลึกอดีตชาติได้ยังไง เวลามันย้อนกลับไป บุพเพนิวาสานุสสติญาณย้อนไปไม่มีต้นไม่มีปลาย มันไปไหน จิตดวงนี้มันเป็น

อะไรมามันถึงไปรู้มาขนาดนั้น แล้วรู้มามันเป็นอะไร รู้มามันเป็นอัสวักขยญาณหรือไม่ รู้มามันเป็นอริยสังหรือเปล่า ถ้ามันไม่เป็นอริยสังมันก็เป็นของเดิม ของเดิมคือของเก่าแก่ ของเก่าแก่ที่ซบซ้อนมา ซบซ้อนมา นี่ไงฟอสซิลไง

เวลาฟอสซิลทางโลกมากที่หมื่นก็ล้านปีไป แต่จิตเวลามันซบมาไม่มีต้นไม่มีปลาย มันยิ่งกว่าฟอสซิลอีก แต่ แต่ปัจจุบันนี้ไง เวลาปัจจุบันนี้มันก็ได้แต่ระลึกตั้งแต่เด็กนี่แหละ ระลึกได้ตั้งแต่เด็กมา แล้วย้อนไปไม่ได้ใช้ใหม่ ลองทำความเข้าใจใจสิ ใจสงบขึ้นมาเท่ากับมีवासนาทำไมไปไม่ได้ เว้นแต่ทำไมเป็นเท่านั้น ทำไมเป็นก็หาครูบาอาจารย์สิ ท่านพลิกให้เอง ถ้าพลิกไปแล้วมันจะรื้อเข้าไปเลยนะ ให้มันตื่นตัว บวชเป็นพระนะ แล้วศาสนา มันจะเรียวแหลมๆ เพราะพระไม่ปฏิบัตินี้แหละ เพราะถ้ามันจะเซตชู มันจะเฟื่องฟูก็เฟื่องฟูจากการกระทำของคนนี่แหละ ศากยบุตร ศากยบุตรที่มันทำขึ้นมาท่ามกลางหัวใจนี้ แล้วถ้าธรรมมันครองใจแล้ว มันจะมีอะไรเลิศไปกว่านั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้องค์เดียวนะ สอนสามโลกธาตุ ใ้เราปฏิบัตินี้ปฏิบัติเอาตัวรอดทั้งนั้น ปฏิบัติเอาตัวรอดให้ได้ ถ้าปฏิบัติเอาตัวรอดได้ความรู้ของเรา นั้นแหละ เทวดาชื่นชมเลย เทวดาจะชื่นชม นี่ผลของวิญญะไง มันปิดใครไม่ได้หรอก มันจะปิดใคร แล้วเป็นความจริงๆ มันสว่างไสวกลางหัวใจทั้งนั้น กระจ่างแจ้ง ความรู้แจ้งในใจๆ มันมาจากไหน มันมาจากการกระทำนี้ไง มันไม่ปล่อยให้ชีวิตตายซาก มันปล่อยให้ชีวิตตายซากด้วยความจำเจ ชี้เกียจชี้คร้าน ลองขยันหมั่นเพียร เพราะความขยันหมั่นเพียรนั้นมันเกิดประเด็น มันเกิดประเด็นฉุกคิดขึ้นมาในใจ ใจถ้ามันฉุกคิดขึ้นมา เอ๊ะ! นี่สำคัญ เอ๊ะ! ทำไมเราเป็นแบบนี้ ทำไมมันเหลวไหลอย่างนี้

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนะ หลวงปู่เจี๊ยะบอกเลย ท่านบวชอายุ ๒๐ ๒๑ ชาวบ้านผู้แก่ผู้เฒ่าเขาภาวนาได้ เขาอายุ ๕๐ ๖๐ ๗๐ ๘๐ เขาภาวนากันได้ เราที่หนุ่มน้อยนะ แล้วท่านเป็นลูกเศรษฐีค้าเงาะนี่ต้องแจวเรือออกเอาเงาะไปส่งกลางทะเล ท่านบอกว่างานอะไรก็ทำมาแล้ว ทุกอย่างทำได้ทั้งนั้นเลย ทำไมเราเดินจงกรมน้อยหน้าผู้เฒ่าผู้แก่ นี่ฉุกคิด เพราะว่าเราทำไม เราอายุ ๒๐ เป็นวัยรุ่น เป็นสุภาพบุรุษ แต่ชาวบ้านเขาคนแก่คนเฒ่าทำไมเขาทำได้ ทำไมเราทำไม่ได้ ตั้งแต่นั้นมาท่านเอาจริงเอาจัง เอาจริงเอาจัง ครูบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟังเอง เวลาคนมันฉุกคิด

นี่ก็เหมือนกัน เราเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาสี เดินจงกรมไปแล้วขาลากเลย หิวกระหาย ท้อแท้ คิดสิ คิด เวลาท้อแท้มันท้อแท้เรื่องอะไร ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้าท่านรื่นเริง ทำไมอาจารย์สิงห์ทองท่านเดิน ๗ วัน ๗ คืน หลวงปู่ดี หลวงปู่ชอบ ทำไมท่านเดินจงกรม หลวงปู่ขาว ๓ เส้นทาง บูชาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ทั้งวันทั้งคืน พระอรหันต์นะ ที่เอ๋ยมานี้พระอรหันต์ทั้งนั้นเลย แล้วเดินจงกรมดีกว่าไอ้พวกขี้ทูต ไอ้พวกตายซาก ตายซากไร้สาระ แต่ครูบาอาจารย์เป็นพระอรหันต์นะ เดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน วิหารธรรมๆ

เวลาบอกว่าพระอรหันต์เป็นยังไง พระอรหันต์เอาไว้ชี้ไม้ ทำไมพระอรหันต์ท่านมีวิหารธรรมละ ครูบาอาจารย์ เห็นไหม บูชาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ หลวงปู่ขาว ดูอาจารย์สิงห์ทองสิ ครูบาอาจารย์ของเราพระอรหันต์นะ ท่านมีวิหารธรรม ท่านอยู่กับคุณธรรมของท่าน ท่านมีความสุข วิมุตติสุขๆ นี่ไง นั่นขนาดคำว่าพระอรหันต์ท่านยังทำของท่าน ท่านไม่ปล่อยชีวิตท่านให้ล่วงไป ไม่ปล่อยให้กาลเวลานี้เปล่าประโยชน์ไปเลย

แต่ของเราปล่อยเวลาตายซาก กินแล้วก็นอน นอนแล้วก็เล่น เล่นแล้วก็มากิน กินแล้วก็สนุกครีกครื้นปล่อยให้วันเวลายันผ่านไป ภูมิใจกันเรื่องเวลาอาวุธโสกันแต่ ภูมิใจกันแค่นั้นแหละ หลวงตาท่านพูดประจำให้ร้อยพรรษาด้วยถ้าโง่งนะไม่พินนีสัย ถ้ามันฉลาดสามเณรน้อยเป็นพระอรหันต์ ความฉลาดความโง่งมันอยู่ที่นี้ พินนีสัยไม่พินนีสัยมันพินตรงนี้ มันพินที่ไม่ปล่อยวันเวลาให้ผ่านไป มันทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างมีคุณค่าขึ้นมา ปล่อยให้ตายซาก

ถ้ามันเป็นจริง ๆ นะ ดูสิ เวลาหลวงปู่มันท่านประพฤติปฏิบัติของท่านตามความเป็นจริงของท่าน เวลาท่านชราภาพนะแม้แต่ครูบาอาจารย์ท่านก็พยายามฟื้นฟูท่านนั้นแหละ พยายามจะเอายาไปรักษาท่าน ท่านบอกว่า “ไม้มันยืนต้นตาย รดน้ำพรวนดินขนาดไหนมันก็ไม่พินหรอก นี่ก็เหมือนกัน นี่อายุ ๘๐ ละ ๘๐ นี้จะตาย” เวลาท่านป่วยไข้ อยู่ที่เชียงใหม่ แมคคอร์ดมีคเวลาหมอเขาบอกเลยนี่ตาย หลวงปู่มันท่านเรียกสมเด็จพระเจ้าวรวงศ์ (พิมพ์) มาเลย

“หมอว่าไง”

“เขาบอกหมดทางรักษา”

“ไม่เป็นไรหรอก ไม่ตาย ไป เรากลับวัด”

นั่นเห็นไหม หมอบอกว่าตาย ท่านบอกไม่ตาย ท่านบอกเลย อายุ ๘๐ นั้นจะตาย เวลาอยู่ที่หนองผือเห็นไหม เวลาท่านเริ่มเจ็บ “นี่เริ่มเจ็บแล้วนะ นี่มันหมดอายุชัย เจ็บคราวนี้เป็นครั้งสุดท้ายต้องตาย แต่ไม่ตายง่าย” เวลาลูกศิษย์ลูกหาก็กพยายามจะฟื้นฟูไป เอายาไปให้ท่าน ท่านบอก “ไม่ต้องเอามา ไม้มันยืนต้นตายแล้ว รดน้ำพรวนดินเท่าไรมันก็ไม่พินหรอก” นี่มีชีวิตอยู่นะ นี่พูดสดๆ ร้อนๆ รดน้ำพรวนดินมันก็ไม่พินหรอก แต่ แต่กิเลสมันตาย กิเลสมัน

ตายไปแล้ว กิเลสไม่มีในหัวใจอันนั้น ไม่หวั่นไหวใดๆ ทั้งสิ้น แล้วอยู่กันเพื่อรีนเริงในธรรม ธรรมะมันแสดงตนอาจหาญไฉ

นี่ไง เวลามันเป็นจริงมันเป็นจริงอย่างนั้นนะ ผู้ที่เป็นจริง ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงเห็น ไหม ท่านไม่ปล่อยให้ชีวิตนี้ตายซาก ท่านมีความเพียร มีความวิริยะ มีความอุตสาหะ มีการ กระทำของท่าน ชำระล้างกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลากิเลสมันยังไม่สิ้นเห็นไหม กำลังยังไม่พอ ยังไม่พอ ทั้งหมดทั้งคณะขึ้นไปเชียงใหม่ เวลาไปสิ้นหมดแล้วเห็นไหม มันจะมีอะไรเหลือ ในหัวใจเห็นไหม ไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย เทวดา อินทร์ พรหม จะมาฟังเทศน์ตลอดเวลาเลย แล้วเทวดา อินทร์ พรหม ทำไมต้องเจาะจงไปหาหลวงปู่มันด้วยละ เพราะหลวงปู่มันในใจท่าน เป็นธรรมๆ ความเป็นธรรมมันสว่างครอบคลุมแดนโลกธาตุ ทำไมใครจะไม่ว่าดวงใจดวงไหน เป็นธรรมและไม่เป็นธรรม

ความเป็นธรรมอันนั้นไม่ต้องให้มีใครมาโฆษณาชวนเชื่อด้วย มันเป็นความจริงโดย สัจจะ เป็นความจริงโดยสัจจะเห็นไหม นี่ย้อนกลับมาอีสานเพื่อเอาหมู่คณะ เพื่อความมั่นคง ของศาสนา เวลาเพื่อความมั่นคงของศาสนา เวลาถึงเวลาที่ที่สุดเห็นไหม หมดอายุช้อย พอหมด อายุช้อยขึ้นมา ในหมู่สงฆ์ก็พยายามจะรักษาดูแลเห็นไหม “ไม้มันยืนต้นตายแล้วละ ฟันฟูยังงั ้มันก็ไม่ฟันหกรอก ถึงเวลามันต้องไปโดยข้อเท็จจริงของมัน” เวลาถ้ามันจะเป็นจริง ๆ เห็นไหม ้มันยืนต้นตาย ้มันยืนต้นตายเพราะในเมื่อท่านยังดำรงธาตุขันธ์อยู่นะ ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านยัง สั่งสอนอยู่ ท่านพยายามแก้ไขให้หมู่คณะมีความมั่นคงอยู่ ท่านยังทำประโยชน์ของท่านมา ตลอดเห็นไหม นั่นเพราะกิเลสมันตาย

แต่ของเรามันตายซาก กิเลสท่วมหัว เหยียบย่ำวันเวลา เหยียบย่ำชีวิตไปวัน ๆ หนึ่ง ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย แต่เวลาของท่าน ท่านทำของท่านด้วยความเพียร ความวิริยะ ความ อุตสาหะของท่าน ท่านกำจัดกิเลส ล้างกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมาเห็นไหม บุคคล ๔ คู่ๆ มันอยู่ใน พระไตรปิฎก มันอยู่ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยเป็น ศาสดาของเราไง แต่เวลามันชัดเจนมันชัดเจนขึ้นมาในใจของครูบาอาจารย์เห็นไหม เวลาท่าน ชี้แจงขึ้นมา มันชี้แจงขึ้นมา ใครมันเป็น

เวลาศึกษากันมาศึกษาแล้วเราก็งงวายใจ ศึกษามาแล้วบุคคล ๔ คู่ ก็เอา ๘ คนมา รวมกันไง แต่เวลาของท่าน เพราะจิตดวงนี้มันพลิกแพลง มันเจริญก้าวหน้าของมันเป็นชั้นเป็น ตอนขึ้นไปเห็นไหม มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ เวลาบุคคล ๔ คู่ แล้วมันนิพพาน ๑ หนึ่งเดียว ไปแล้วนั่น จบสิ้นกระบวนการของมันไปแล้ว พ้นจากวัฏฏะไปไง พ้นจากวัฏฏะเป็นวิวิฏฏะ เป็น

ความจริงเห็นใหม่ พอเป็นความจริงขึ้นมา เวลาคร่ำคร่าขึ้นมาเห็นใหม่ ไม้มันยืนต้นตาย ไม้มันยืนต้นตาย ไม้มันยืนต้นตายแล้ว มันไม่เห็นมีความรู้สึกวิตกกังวลอะไรเลย ทำไมมันมีความมั่นคงอย่างนั้นแหละ เพราะมันเป็นจริงมันต้องเป็นจริงอย่างนั้น

ถ้าเป็นจริงอย่างนั้นเห็นใหม่ มันต้องตื่นตัว ให้มันชัดเจนกับเรานะ เราอย่าปล่อยให้วันคืนล่วงไปๆ โดยไร้สาระโดยเปล่าประโยชน์ ความเปล่าประโยชน์อย่างนี้ นี่เป็นนักรบๆ เราว่าเราเป็นนักรบ พระเราเป็นนักรบรบกับใคร รบกับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก รบในหัวใจ แล้วสนามรบก็อยู่ที่ทางจงกรม อยู่ที่มีการนั่งสมาธิภาวนา อย่าปล่อย อย่าปล่อยวันเวลาโดยไร้สาระสิ ไร้สาระมากนะ วันเวลามีค่ามาก ยิ่งนักปฏิบัติขึ้นมา โอ้โฮ เขาแสวงหามะ วัดโดยทั่วไปๆ เขามีงานให้ทำทั้งวัน อยากทำใหม่ อยากทำจริงใหม่ อยากทำเดี่ยวๆ บริหารจัดการเลย ทำนี้ให้มันรับแขกทั้งวันเลย ให้ชายพระเขาใจ เขากำลังปลดปล่อยห้ามชายพระนะ อยากรับแขกใช้ใหม่ อยากมีคนเข้ามานับหน้าถือตาเธอ

การที่จำกัดเวลาไว้ให้เป็นเอกเป็นสิทธิส่วนบุคคลเป็นการกระทำของเรา นี่ประเสริฐ นี่สุดยอด แต่พวกเรานั้นคุ้นชิน วันเวลา ดูทางโลกนะเวลาทำงานเห็นใหม่ เขายังมีประสบการณ์หนึ่งปีสองปีสามปี แล้วยี่ก็ปีแล้วละ แล้วก็ปีแล้วมันมีประสบการณ์อะไรละ ใจรู้อะไรขึ้นมาบ้าง ใจเห็นอะไรบ้าง มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับหัวใจนี้ ทำงานวิจัยมากี่ปี แล้วได้จดลิขสิทธิ์สักเรื่องหนึ่งไหม มีเรื่องใดบ้างเป็นลิขสิทธิ์เป็นความรู้จริงของเราบ้าง

ถ้าเป็นความรู้จริงของเรา นั้นนะชีวิตมันมีค่าตรงนั้นไง อย่าปล่อยให้ชีวิตตายซากนะ ความตายซาก ขอนตายซากมันยังเป็นสิ่งกับพวกจุลินทรีย์ พวกพืชมันได้เกาะอาศัย คนตายซากก็เลสมันยืมเยาะ แล้วมาเป็นพระ เป็นพระป่า เป็นนักปฏิบัติ ให้กิเลสมันย้าย ขายชี้หน้ากิเลส เอวัง